

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De rebus Ecclesiæ non alienandis. Consilium CCXCIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

l. palam de verb. signif. nec bonâ fide gestum, quod exclusis studiosè alijs emporibus actum gestum est, & omnium maximè, quod tam gratiosè, hoc est tam exiguo & velut imaginario pretio additum, ut Reus ipse sibi donasse magis videatur, quàm ex venditione addidisse: † nam ubi prohibetur donatio, ibi quoque prohibita & nullius momenti censeri debet venditio, gratiosè, hoc est viliori pretio facta, *l. si sponsus §. circa de donat. inter virum & uxorem.*

10 Atque ita manifestum esse putamus, Actorum intentionem fundatam esse quoad petitionem iusti pretij dictarum arborum: quod cum sublati per Reum arboribus, & ipsi nunc non extantibus tam præcisè probari, aut definiti non possit, videtur ab Actoribus affirmari posse per iurandum in litem; ut ipsi illud taxent salva iudicis moderatione, *l. videamus §. iurare, l. in actionibus de litem iuran.* propter dolum & delictum Rei, & difficultatem probationis veri pretij. *l. si quando & ibi lafon c. unde vi.* * Cujus generis juramentum tutores, curatores, & alij similes administratores rectè quoque præstare possunt, *d. l. videamus §. curatores:* ita ut non malè Actores petierint quinquaginta florenos, moderatione & taxatione D. iudicis salva.

Quod ad alteram partem propositæ actionis attinet, de restituendis triginta florenis, laborandum non est: quippe Reus fatetur se sexaginta florenos pro emptis arbusculis rationibus fabricæ intulisse, sed tantum triginta sex solvisse, sequè paratum viginti quatuor restituere: sic ut eatenus salutem faciendâ sit condemnatio. Nihil in contrarium faciente restrictione seu exceptione, quam Reus sic respondendo & offerendo adjicit, si modò Actores Reum liberent apud emptorem ab obligatione huiusmodi residuæ quantitatis, cum Reus satis non probet ipsum in sexaginta florenis venditori arbuscularum obligatum esse.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

SUMMARIUM.

Eleemofynarum obligatio.

1. Hospitaliariorum Cruciferorum institutum.
2. Clement. Quia contingit §. commissâ verò De religi. si domibus intellectus.
3. Hospitaliariorum militarium ordinum cogi non possunt per Ordinarios ad distributionem eleemofynarum.
4. Eleemofynam facere an militares ordines cogi possint.
5. Relicta ad certum pium usum in alium converti non debent.

CONSILIUM CCXCIII.

CONVERSA juris ratione Magistri Pauperum Parochiæ Beatæ Mariæ Civitatis Mechliniensis affectant superioritatem & imperium in Domum Commendatorem domus, quæ in eadem civitate est Ordinis Sanctæ Mariæ Teutonicorû; dum contedunt sibi permittendâ esse distributionem eleemofynarum, quæ ex dicti Ordinis notorio instituto pertinent ad ejusdem Ordinis Hospitalarios; qualis est dictus Commendator: * quippe Cruciferi illi Ordinis Teutonicorum ex professione Hospitalarii, & Eleemofynarum distributores sunt, *Clem. Quia contingit §. promissa verò & ibi gloss. in v. militarium de religiof. domib. quorum consentiæ huiusmodi di-*
Conf. Wamelf. Tom. I.

tributio commissâ est; neque ex alieno præsertim laicorum arbitrio pendere debet. * Iam verò jure constitutum est, *d. Clem. Quia contingit*, Ecclesiasticos Ordinarios locorum posse secularibus Hospitalariis, seu eleemofynariis, quales sunt in regionibus hujus nostri Bagij Magistri pauperum, ac Rectores Hospitalium secularium, & similium priorum locorum, præcipere eisdemque cogere & compellere, ut certo modo eleemofynas distribuunt, vel quod ipsi possint eorum negligentiam supplere: † quam tamen eandem superioritatem seu jurisdictionem non possunt æquè iidem Ecclesiastici Ordinarii, multo minus seculares Magistratus, exercere in supplendâ negligentia in seu adversus militarium Ordinum Hospitalarios, Rectores seu Commendatores, neq; illi præscribere, quâ quantumque, quando, & quomodo hospitalitatem exercere, aut eleemofynas distribuere debeant: cum illis ipsa juris dispositio præscribat, ut secundum sui Ordinis statuta, & antiquas observantias provideant pauperibus, & hospitalitatem debitam illis teneant, *d. §. promissa verò*; ita ut defectum & negligentiam eorum, si quæ inveniat, in eo corrigere & emendare debeant dumtaxat ejusdem Ordinis Superiores, non etiam alij Ecclesiastici vel seculares, quibus nō subsumt, neq; parere coguntur.

Vt proinde multum absurdum sit & à ratione alienum, quod dicti Magistri laborent hoc perpetuo obtinere, ut dictæ domus Rector seu Commendator perpetuis temporibus cogatur per singulas septimanas ipsis tradere duo fertella filiginis in pauperes distribuenda: subverteret enim id dicti Ordinis religionem, institutum, & præscriptum; quod post voluntariam militiam adversus infideles, præcipue consistit in eleemofynarum distributione, & pauperum provisione; * ad quam alioqui non tenentur ex aliquo juris præcepto vel obligationis peculiaris vinculo, sed tantum ex conscientie bonæ stimulo, & ex pio consilio sui Ordinis, quod necessitatem præciliam non habet, *panor. in c. l. n. 8. de empt. & vend. Felin. in c. dilectus de off. ordin.* Proinde subtrahere huic domui distributionem eleemofynarum, est detrahere eorum Ordini, Religioni, & professioni; quod in nullius Ordinariorum potestate esse debet. Eoque minus, quod Ordine sibi militares tamquam optime de republicâ Christiana merentes, passim in omnibus peculiariter sint excepti ab ordinariis juris regulis etiam per decreta Concilij Tridentini, *sess. 23. cap. 28. vers. fratibus s. iohannis de reformat.*

Verum quidem est, multis casibus Ecclesiasticos beneficiatos, & alias religiosas domos per suos superiores, ac per censuras Ecclesiasticas compelli posse, ut de superfluis eleemofynâ faciant, *panor. & Felin. dicti loci, Ayro Craveira conf. 116. Rom. & parochiani vol. 1.* * sed nusquam constitutum aut premissum legitur, quod aliquis pius, seu religiosus locus, sive ut Hospitalis, sive Eleemofynariâ, sive alias de suis redditibus debeat, vel alij loco pio, vel alijs pauperum provisoribus certum aliquid annuum date, de quo illi eleemofynæ distributionem faciant: cum eleemofyna non sit, unum altare de tegere, ut aliud tegatur, §. si vero hoc non fecerit, & ibi Doct. in Auth. Quomodo oport. Episcop. & c. ut nec donata seu relicta ad certum pium usum transferri aut converti possunt in aliū pium usum, vel ad alterius

loci erogationem, d. Clem. quia contingit De religiof. domib. d. Sess. 23. cap. 18. de reformat. ut nec relicta pauperibus certi loci, alijs pauperibus quantumvis egenis distribui debent, Bald. & alij in l. id quod pauperibus c. De Episc. & cler. quia res quæque debet regulariter retineri in suo statu primordiali.

Deinde hoc quoque in proposito attendendum est, quod Hospitalarijs Ordinis Teutonicorum ex statutis, & regula sui Ordinis Teutonicorum proprium sit eleemosynarum distributione facere indiscriminatim in quoscunque & cujuscunque loci, seu generis homines; quos dicti Magistri in effectu conantur constringere & concludere ad solos suæ civitatis pauperes domesticos, & ad unius tantum parochiæ subditos, subtrahentes eas in totum pauperibus ostiatim mendicantibus, peregrinis & aliorum locorum advenis; quod certum est fieri non posse in futurum, nisi cum magna confusione & periculo infamæ seu notæ, quam paulatim dicti Hospitalarij incurrunt, nullas aut exiguas eleemosynas deinceps dando in seu ex domo illas ibi petentibus. Conantur, inquam, sic cogere præcisè ad certum numerum seu mensuram, ut etiam in egestate constitutâ dictâ domo (quod per casus, & temporum injuriam contingere potest) videantur eundem numerum fectellorum ab eadem singulis annis velle exigere. Quæ omnia intentionis dictorum Magistrorum irrationabilitatem evidenter detegunt, & demonstrant justitiam petitionis dicti Commendatoris, petentis, resolutio provisionali decreto Amplissimi Concilij, sibi permitti suarum eleemosynarum distributionem secundum statuta & observantiam sui Ordinis, ex clara & aperta juris dispositione, d. §. præmissa verò, quæ hic dissimulari non potest: ut merito existimemus Amplissimorum Dominorum officium esse, ut secundum primam conclusionem dicti D. Commendatoris sententiam ferant. Atque ita judicatum in Supremo Concilio Mechlinienfi 19. Octobr. 1602.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

S Y M M A R I U M.

Eleemosynarum obligatio.

1. Hospitalia militaria generali reformationi Hospitalium non subiacent.
2. Hospitalibus militarijs nihil detrahendum. Eorum privilegia confirmata à Concilio Tridentino.
3. Onere duplici nemo gravandus.
4. Unionis causa cessante resolvitur unio.
5. Dispositio qualibet sic demum locum obtinet, si res in eodem statu maneat.
6. Alienandi potestas generali mandato non continetur. Vacante Prælatu, nihil de statu illius immutari debet.
7. Precarium perpetuitatem non habet.
8. Sententia provisionalis veritati non præiudicat.
9. Prescriptio interruptitur per inchoationem litis.
10. Instantia non perimitur in auditorio Principis.
11. Eleemosynarum an sit obligatio. Annua præstatio in piam causam facta an inducat obligationem in futurum.
12. Hospitalia militaria appellatione quando generali Hospitalium contineantur.
13. Princeps de rebus ecclesiasticis statuere non potest.

14. Statutum vel constitutio contra regulam Ordinis non valet.

CONSILIVM CCXCIII.

QUAE abhinc plus minus septemdecim annis pro Generoso Domino Commendatore Domus de Pitzenborch Ordinis militaris Teutonicorum, adversus intentionem Magistrorum mensæ pauperum Civitatis Mechliniensis in imperfecto adhuc causæ statu pro obtinenda relaxatione provisionalis sententiæ per Amplissimum Concilium in anno 1539, vice sima septima Septembris latè scriptimus, supra cons. 293. nunc peracta & conclusa lite, diligenter & exactè visis discussisque totius litis actis, deprehendimus sic collocata esse, ut in definienda decidendaque eadem lite, illorum ratio adhuc merito haberi debeat, ad convincendum, à pure & ratione alienum admodum esse dictorum Magistrorum, Magistratûque eis adiuncti intentionem, quâ intendunt & contendunt sententiâ istam provisionalem convertendam esse in definitivam & perpetuam, & condemnandû dictum Dominum Commendatorem ad perpetuis futuris temporibus continuandâ præstatione & solutionem duorum fectellorû filiginis per singulas hebdomadas, per dictos Magistros convertendorum in distributionem pauperum domesticorum: * præsertim quia dictus D. Commendator adversus eam Magistrorum intentionem, expressam habeat pro sua defensione stantem juris communis decisionem, elem. Quia contingit §. promissa verò De relig. domib. quæ non permittit Hospitalia, seu religiosa loca militarium Ordinum subijci dispositionibus, quæ reformationi, aut directioni aliorum sive secularium sive Ecclesiasticorum hospitalium præscriptæ sunt, re. norm. in rub. De regularib. Rebuff. cons. 141. Nobili verò item constitutiones Ita ut in tam aperta juris definitione nulla amplius esse possit quæstio, nulla dubitatio, l. Ancilla & ibi Gloss. in verb. quæstio de furtis: * nunc potissimum, post dictorum militarium Ordinum pluribus locis confirmata & obfirmata etiam specialiter in hoc controverso juris articulo privilegia per decreta sacri æconomici Concilij Tridentini, Sess. 7. cap. 11. Sess. 25. cap. 8. Inter quæ unum illustre, & ad rem propositam accommodatissimum est, Sess. 23. c. 18. de reformat. quod ne quidem subsidio Seminarij pauperum studiosorum (quod tamen ex duplici causa, paupertatis scilicet & studiorum longè favorabilior est, Tirag. in tract. de pia causa in præfat. verò item relictum causa studij, aliquid detrahi debeat saceratis militijs Hierosolymitanis, in quarum numero est dictus Dominus Commendator, ejusque Commendatoria domus, cujus rei causas & rationes in dicta priorè nostra resolutione (quam deprehendimus pro instructione causæ in actis esse exhibitam) latius deductas, operosius hic non repetimus.

Sed hoc tantum prius deductis addimus, quod tempore dictæ provisionalis sententiæ causam proculdubio præstitit, prorsus cessare, & ex cessante illius causa effectum quoque perinde cessare debere; provisioni scilicet causam dedisse immortalis memoriæ Caroli Quinti Imp. novam in Belgio anno 1531. promulgatam constitutionem, ad coercendam & in ordinem redigendam mendicitatē, quod